

Giáo dục sinh viên nâng cao cảnh giác trước tin xấu, độc trên mạng xã hội trong bối cảnh hiện nay

Nguyễn Khánh Quỳnh*

* CQ59/21.11 – Học viện Tài chính

Received: 12/3/2024; Accepted: 18/3/2024; Published: 29/3/2024

Abstract: Bad and toxic information greatly affects the perception of the recipient; causing the person receiving the information to have a skewed view of the problem. Therefore, the recipients will take actions that are detrimental to the state and society in the aspects they approach.

Keywords: Method training; scientific information; students majoring in English; Hanoi University.

1. Mở đầu

Internet và mạng xã hội (MXH) là thành tựu khoa học – công nghệ của nhân loại, tạo thêm không gian để kết nối, chia sẻ, trao đổi thông tin trên phạm vi toàn cầu. Trước sự phát triển nhanh chóng của MXH, khi tiếp cận thông tin, bên cạnh các tính năng, thông tin tích cực, chúng ta cần phải nhận diện đúng những thông tin xấu, độc nhằm, ngăn ngừa những tác động tiêu cực, góp phần ổn định chính trị xã hội của đất nước và xây dựng một môi trường sống an toàn, chất lượng.

Trong hàng vạn thông tin trên MXH, có không ít thông tin không chính xác, thông tin xấu, độc, ảnh hưởng nghiêm trọng đến quyền, lợi ích hợp pháp của công dân, tổ chức và cả cơ quan nhà nước, gây mất trật tự xã hội, hoang mang trong dư luận. Tuy nhiên, những loại thông tin này khó ngăn chặn từ đầu mà các cơ quan chức năng chỉ có thể hậu kiểm, xử lý hậu quả.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Khái niệm thông tin xấu, độc

Thông tin xấu, độc tán phát trên internet và MXH là những thông tin bịa đặt, bóp méo sự thật, xuyên tạc vấn đề, “đổi trắng, thay đen”, làm lẫn lộn đúng sai, thật giả; hoặc có một phần sự thật nhưng được đưa tin với dụng ý xấu, phân tích và định hướng dư luận bằng luận điệu sai trái, thù địch.

Một số thông tin chưa được kiểm chứng, thông tin sai sự thật gây ảnh hưởng đến cá nhân, tổ chức; một số thông tin có những ngôn từ thô tục nội dung phản cảm, thậm chí soi mói, bình phẩm chủ quan chuyện đời tư của người khác, xúc phạm danh dự, nhân phẩm của nhiều cá nhân, gây bức xúc trong dư luận xã hội; vi phạm chuẩn mực đạo đức, văn hóa, thuần phong mỹ tục; kích động đòi trừng, bạo lực, bôi nhọ đời tư, vu khống...

Có những thông tin sai trái, độc hại có tính chất

tội phạm như: Lừa đảo trên mạng, đánh cắp thông tin, mật khẩu, tán phát vi-rút... Bên cạnh đó, có thông tin sai trái như: xuyên tạc sự thật lịch sử, phủ nhận Chủ nghĩa Mác – Lê-nin, tư tưởng Hồ Chí Minh, chống phá đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước, phủ nhận thành tựu của công cuộc đổi mới, bịa đặt, gây chia rẽ đoàn kết nội bộ, tìm mọi cách thúc đẩy “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” nội bộ ta trên mọi lĩnh vực,...

2.2. Nhận diện đúng những thông tin tích cực và thông tin xấu, độc trên MXH

Có thể thấy rằng, sự phát triển nhanh chóng của khoa học công nghệ, nhất là các nền tảng MXH với lợi thế nhanh chóng, thuận tiện đang chiếm lĩnh không gian, lượng thông tin của xã hội.

- **Thông tin tích cực trên MXH:** Hiểu một cách phổ biến, thông tin tích cực là thông tin đúng đắn, chính xác về một sự vật, sự việc, một nhân vật, một mô hình, một giải pháp hay... có ý nghĩa, có giá trị. Khi thông tin tích cực được đưa lên không gian mạng sẽ giúp công chúng tiếp cận thông tin nhanh chóng, kịp thời, giúp người tiếp cận thông tin nắm rõ bản chất vấn đề, hiểu và xử lý thông tin đúng pháp luật, không để những thông tin xấu, độc làm ảnh hưởng xấu đến bản thân và xã hội. Những thông tin tích cực, lành mạnh còn góp phần định hướng dư luận, củng cố niềm tin của Nhân dân với Đảng, Nhà nước, tạo sự đồng thuận của người dân trong thực hiện các nhiệm vụ chính trị, phát triển kinh tế – xã hội, đảm bảo an ninh quốc phòng của đất nước.

- **Thông tin xấu, độc trên MXH:** Thông tin xấu, độc tán phát trên internet và MXH “là những thông tin bịa đặt, bóp méo sự thật, xuyên tạc vấn đề, “đổi trắng, thay đen”, lẫn lộn đúng sai, thật giả hoặc có một phần sự thật nhưng được đưa tin với dụng ý xấu, phân tích và định hướng dư luận bằng luận điệu thù địch. Thông tin xấu, độc làm ảnh hưởng lớn tới nhận

thức của người tiếp nhận; làm cho người tiếp nhận thông tin có cách nhìn nhận lệch chuẩn vấn đề. Từ đó, những người tiếp nhận sẽ có những hành động gây ảnh hưởng, bất lợi cho Nhà nước, cho xã hội ở các phương diện mà họ tiếp cận.

Trong hàng vạn thông tin trên MXH, có không ít thông tin không chính xác, thông tin xấu - độc, ảnh hưởng nghiêm trọng đến quyền, lợi ích hợp pháp của công dân, tổ chức và cả cơ quan nhà nước, gây mất trật tự xã hội, hoang mang trong dư luận.

Hiện nay, các trang MXH phổ biến trên toàn cầu được kể đến là Facebook, Twiter, Instagram... Theo thống kê, ở Việt Nam có khoảng hơn 65 triệu tài khoản MXH trên tổng số hơn 96 triệu dân, tức chiếm khoảng 2/3 dân số.

Với nhiều nguồn thông tin khác nhau, bên cạnh những thông tin tích cực, đúng đắn vẫn có nhiều thông tin giả, bịa đặt, xuyên tạc sự thật, xuyên tạc lịch sử, thù địch, phản động, kích động bạo lực... được viết và đăng tải dưới nhiều hình thức để tiếp cận với hàng triệu người đọc, gây ra những luồng thông tin trái chiều làm nhiễu loạn xã hội.

Thời gian gần đây, dư luận, quần chúng Nhân dân đặc biệt quan tâm, đồng tình, ủng hộ việc Cơ quan Cảnh sát điều tra Bộ Công an đã khởi tố, điều tra một số vụ án hình sự liên quan đến vi phạm trên lĩnh vực y tế, tài chính, ngân hàng, chứng khoán, bất động sản (xây ra tại Công ty Việt A, Tập đoàn FLC, Tập đoàn Tân Hoàng Minh...).

Tuy nhiên, lợi dụng việc Cơ quan điều tra khởi tố, điều tra các vụ án trên, một số cá nhân sử dụng MXH đăng tải thông tin thất thiệt, chưa được kiểm chứng, được cho là vi phạm của các cá nhân, doanh nghiệp khác (chủ yếu trên lĩnh vực tài chính, ngân hàng, chứng khoán, bất động sản), thu hút lượng lớn người theo dõi trên MXH. Đồng thời cũng xuất hiện những bình luận, chia sẻ cho rằng thời gian tới cơ quan chức năng sẽ khởi tố, xử lý những cá nhân, doanh nghiệp này, tác động xấu tới dư luận xã hội, tâm lý nhà đầu tư, ảnh hưởng tiêu cực đến thị trường tài chính, chứng khoán của Việt Nam, gây thiệt hại về uy tín, kinh tế của cá nhân, doanh nghiệp và nhà đầu tư.

Trước tình hình đó, Bộ Công an đang chỉ đạo các lực lượng chức năng thu thập, củng cố tài liệu chứng cứ, kiên quyết xử lý nghiêm theo đúng quy định tất cả những đối tượng có hoạt động đăng tải thông tin thất thiệt, chưa được kiểm chứng, góp phần tạo môi trường kinh doanh ổn định, lành mạnh. Bộ Công an khuyến cáo người dân không nghe theo và tiếp tay

lan tỏa những thông tin thất thiệt, chưa được kiểm chứng.

Trước đó, Công an thành phố Hà Nội cũng đã phối hợp Sở Thông tin và Truyền thông Hà Nội xử phạt một nam thanh niên số tiền 7,5 triệu đồng liên quan đến việc đăng tải thông tin sai sự thật trên MXH Facebook.

Ngày 3/3, Thanh tra Sở Thông tin và Truyền thông thành phố Hà Nội đã ra quyết định xử phạt 7,5 triệu đồng đối với N.V.Đ theo quy định tại điểm a Khoản 1 Điều 101 Nghị định 15/2020/NĐ-CP của Chính phủ về hành vi “Cung cấp, chia sẻ thông tin giả mạo, thông tin sai sự thật, xuyên tạc, vu khống, xúc phạm uy tín của cơ quan, tổ chức, danh dự, nhân phẩm của cá nhân”.

2.3. Giáo dục sinh viên nắm bắt kịp thời những tin xấu, độc trên MXH

Những thủ đoạn tán phát thông tin xấu, độc bao gồm: Mỗi đối tượng sử dụng một điện thoại smartphone, máy tính bảng... để quay phim, chụp ảnh, truyền tải video, hình ảnh livestream trực tiếp từ thực địa, tác động nhanh chóng và trực tiếp tới những người tham gia MXH, tạo hiệu ứng lan truyền rộng khắp.

Giả mạo các hình ảnh, video hoặc sử dụng các thông tin cũ có hiệu ứng kích động cao đối với cộng đồng mạng để xuyên tạc, lôi kéo người dân. Giả mạo lực lượng chức năng (quân đội, công an) trà trộn vào lực lượng tham gia biểu tình hoặc có những hành vi phản cảm để quay phim, chụp ảnh phát tán lên mạng internet, MXH.

Tạo hiệu ứng đám đông trên không gian mạng bằng cách huy động một số lượng lớn các tài khoản MXH (đa số là các tài khoản ảo) gắn các biểu ngữ phản đối Đảng, Nhà nước để tạo ra hiệu ứng đám đông, từ đó người dùng MXH thường xuyên nhìn thấy các biểu ngữ phản đối hoặc những người không có lập trường tư tưởng vững vàng sẽ bị tác động thay đổi tư tưởng theo chiều hướng tiêu cực.

Giả mạo tài khoản, xây dựng hàng loạt các mạng lưới tài khoản, trong đó có một số tài khoản chính thường xuyên đăng tải bài viết, thông tin xuyên tạc về một số nội dung, lĩnh vực nhất định và sử dụng hàng trăm tài khoản vệ tinh (thực chất là tài khoản ảo, có chung một chủ tài khoản) thực hiện nhiệm vụ chia sẻ trong các nhóm diễn đàn phản động hoặc các trang MXH có lượng thành viên lớn.

Đặc biệt, có nhiều tài khoản được thể lực thù địch mạo danh các nhân vật nổi tiếng, có ảnh hưởng đến cộng đồng để phát huy tối đa khả năng lan truyền

thông tin gây hoang mang dư luận trong quần chúng nhân dân, kích động người dân tụ tập biểu tình ngoài thực địa và có hành vi vi phạm pháp luật.

2.4. Biện pháp giáo dục sinh viên kỹ năng tự trang bị cho mình vốn kiến thức cần thiết trong phòng chống tin xấu, độc

Trước “ma trận” tin xấu độc trên các nền tảng MXH, người dân cần tỉnh táo khi tham gia vào MXH, bởi nếu người tiếp cận thông tin không tỉnh táo, sáng suốt thì có thể bị tiêm nhiễm, ảnh hưởng tiêu cực bởi những thông tin xấu, độc đó.

Một là, Nhà trường luôn chủ động nâng cao kiến thức xã hội về mọi mặt cho SV, nhằm xây dựng cho mình nhận thức chính trị đúng đắn để xem xét, tiếp cận thông tin một cách khách quan, đầy đủ, chính xác từ những nguồn thông tin chính thống, tránh tiếp cận thông tin phiến diện, một chiều. Nâng cao tinh thần cảnh giác, sẵn sàng tham gia đấu tranh với những nhận thức không đúng, ngộ nhận, mơ hồ trước các nguồn thông tin sai trái, thù địch, trái với quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước

Hai là, Giáo dục SV không nghe, đọc, xem những đài, báo, trang mạng, bài viết, blog, video của những phần tử chống đối, phản động. Không phát tán, chia sẻ thông tin kích động biểu tình hay hình ảnh, video clip về cảnh tụ tập đông người, biểu tình gây rối. Không tin, nghe, làm theo hay ủng hộ lời xúi giục của kẻ xấu có những hành động vi phạm pháp luật.

Ba là, Phát hiện, tố giác và sẵn sàng tham gia đấu tranh ngăn chặn kẻ xấu kích động việc thực hiện hành vi vi phạm pháp luật, kịp thời thông báo cho các cơ quan chức năng để xử lý. Tích cực chia sẻ những thông tin chính thống để cùng tuyên truyền vận động bạn bè, người thân, đồng nghiệp, cộng đồng hiểu và nghiêm chỉnh chấp hành pháp luật, tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng, Nhà nước, cấp ủy, chính quyền các cấp.

Đồng thời để chủ động phòng, chống thông tin xấu, độc trên MXH, các trường Đại học cần tự trang bị cho SV vốn hiểu biết và những kỹ năng cần thiết. Trước tiên, SV cần có kỹ năng chọn lọc thông tin để nhận diện các thông tin xấu, độc. Để thực hiện được kỹ năng đó thì chúng ta cần tỉnh táo nhận diện được thông tin xấu, độc. Thông tin xấu, độc được nhận diện ở các yếu tố: Mục đích, ý nghĩa, nội dung...

Trước “ma trận” tin xấu độc trên các nền tảng MXH, CBQJ, GV, SV cần tỉnh táo khi tham gia vào MXH, bởi nếu người tiếp cận thông tin không tỉnh táo, sáng suốt thì có thể bị tiêm nhiễm, ảnh hưởng

tiêu cực bởi những thông tin xấu, độc đó.

Để tích cực phòng, chống thông tin xấu, độc trên MXH, trường đại học cần tự trang bị cho mình vốn hiểu biết và những kỹ năng cần thiết. Trước tiên, trang bị cho SV kỹ năng chọn lọc thông tin để nhận diện các thông tin xấu, độc. Để thực hiện được kỹ năng đó thì SV cần tỉnh táo nhận diện được thông tin xấu, độc. Thông tin xấu, độc được nhận diện ở các yếu tố: Mục đích, ý nghĩa, nội dung...

Cụ thể, về mục đích, các tin xấu độc được đăng tải nhằm chống phá chế độ XHCN, ảnh hưởng tiêu cực đến nhận thức, thái độ, lối sống của người tiếp xúc với thông tin, gây hoang mang, dao động, hoài nghi vào sự lãnh đạo của Đảng, vào con đường đi lên CNXH ở nước ta.

Về nội dung, thông tin xấu, độc thường lẫn lộn giữa thật và giả, thường là trà trộn một phần thông tin đúng với thông tin sai lầm, bịa đặt, xuyên tạc... Để xác định được xem thông tin mà mình tiếp cận là giả hay thật; Đúng hay sai; Tốt hay xấu thì chúng ta cần tiếp cận nhiều với các thông tin chính thống.

Mặt khác, SV cần có kỹ năng công nghệ - thông tin nhất định để chặn các nick ảo, lọc, xóa, báo xấu... các thông tin xấu, độc trên MXH để không cho các thông tin đó lan truyền dễ dàng. Mỗi cá nhân SV cần cân nhắc xem nên comment (bình luận), like (thích), share (chia sẻ), dẫn link hay không trước một vấn đề nào đó, để tránh việc vô tình trở thành cầu nối giúp lan tỏa thông tin xấu, độc. Việc nắm các quy định của Luật An ninh mạng là một vấn đề bắt buộc giúp người sử dụng tránh những hành vi vi phạm có khi chỉ là vô tình nhưng gây ảnh hưởng tiêu cực cho bản thân và xã hội.

3. Kết luận

Để ngăn chặn thông tin xấu, độc, mỗi SV cần phải có trách nhiệm lan tỏa những thông tin chính thống, chất lượng, chuẩn mực. Đó là cách để nhân rộng những điều tốt, cô vũ những mặt tích cực, có ý nghĩa xây dựng xã hội. Mặt khác, tự thân mỗi SV hãy xây dựng cho mình một cách tiếp cận thông tin nhạy bén, hiệu quả, đảm bảo uy tín, chất lượng.

Tài liệu tham khảo

1. Lê Phương (2024), *Nhận diện thông tin xấu, độc trên mạng xã hội*. Trang thông tin điện tử bảo tàng tỉnh Bình Phước

2. <https://g2.by/pQuV>

3. <http://lamson.tp Thanh Hoa. Thanh Hoa. gov. vn/ web/ trang- chu/ tin- tuc- su- kien/ tin- hoat- dong/ thong- tin- xau- doc- tren- mang- xa- hoi- va- trach- nhiem- cua- moi- cong- dan. html>